

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС

громадського руху за свободи й права людини для ЛГБТ+ в Україні

Пропозиції до Кодексу напрацьовані Комісією з етики та контролю Ради ЛГБТ-організацій України, обговорені на XIII загальних очних зборах Ради (4–5 листопада 2015 р.), додатково сформульовані на VIII Національній конференції ЛГБТ-руху та ЧСЧ-сервісу України «Переосмислення: спільнота та рух» (6–8 листопада 2015 р.), IX Національній конференції ЛГБТ-руху та ЧСЧ-сервісу України з міжнародною участю «ЛГБТ та політика: переламний момент» (30 вересня — 2 жовтня 2016 р.) та уточнені надалі КЕК Ради ЛГБТ ПОВНА ВЕРСІЯ (для внутрішнього користування у межах ЛГБТ-руху, ЧСЧ-сервісу України та партнерських суб'єктів)

Редакція станом на 10 травня 2017 р.

Преамбула

1. Визнаємо, що відсутність погоджених принципів етики взаємодії в ЛГБТ-русі є одним з найбільших викликів на нинішньому етапі, оскільки взаємні непорозуміння між окремими лідерами/лідерками, організаціями та іншими суб'єктами ЛГБТ-руху є причиною його послаблення, шкодять іміджу ЛГБТ-руху перед стейкхолдерами і створюють перешкоди на шляху ефективної участі в ЛГБТ-русі молодих активістів/активісток.
2. Етика в ЛГБТ-русі — це система норм поведінки у стосунках між суб'єктами ЛГБТ-руху (людьми, групами, організаціями), яка не пов'язана з приписами нормативно-правових актів, але покликана забезпечувати комфортне співіснування й створювати сприятливі умови для співпраці, підтримувати здоровий клімат в ЛГБТ-русі.
3. Сфера дії цього кодексу:
  - 3.1. Положення цього кодексу поширюються на стосунки суб'єктів ЛГБТ-руху України в межах ЛГБТ-руху України.
  - 3.2. Положення цього кодексу поширюються на стосунки суб'єктів ЛГБТ-руху України із третіми сторонами (зовнішніми суб'єктами) тільки в тому разі, коли суб'єкт ЛГБТ-руху фігурує в цих стосунках саме як суб'єкт ЛГБТ-руху.

I. Етичні гасла українського ЛГБТ-руху

4. Всі різні — всі рівні.
5. Жодної дискримінації!
6. Поважаймо гідність кожної людини.
7. Не шкодьмо!
8. Не нариваймося!
9. Демонструймо культуру спілкування.
10. Не виносімо сміття з хати!

11. Не копірсаймося в чужій білизні.
12. Не рахуймо чужих грошей!
13. Тільки здорова конкуренція!

II. У сфері ідеології

14. Засади:
  - 14.1. Суб'єкти ЛГБТ-руху можуть дотримуватися різних стратегій, підходів і пріоритетів у своїй діяльності, але при цьому прагнуть до злагодженості своєї дій, координації там, де це можливо, бажано й прийнятно.
  - 14.2. Суб'єкти ЛГБТ-руху не зобов'язані сповідувати політичні погляди визначеного спектру (напр., ліві, центристські чи ліберальні).
  - 14.3. Суб'єкти ЛГБТ-руху вільні у визначенні та пропагуванні свого власного ставлення до релігії.
  - 14.4. Суб'єкти ЛГБТ-руху не пов'язані зобов'язаннями сповідувати пацифізм, патріотизм, мілітаризм, абсентеїзм чи інші форми суспільно-політичного світогляду.
  - 14.5. Суб'єкти ЛГБТ-руху не пов'язані імперативним поглядом на революційні події в Україні кінця 2013 — початку 2014 років чи їх обов'язковою ідеологічною оцінкою: це власна позиція кожного суб'єкта ЛГБТ-руху.
  - 14.6. В ЛГБТ-русі немає «правильних» чи «неправильних» поглядів на такі неоднозначні поняття як «ґендер», «фемінізм», «квір» тощо — ці поняття перебувають у динаміці розвитку й сприйняття, тому суб'єкти ЛГБТ-руху використовують їх за власним розумінням і домовляються не сперечатися через їх тлумачення (перелік таких неоднозначних понять визначає КЕК).
  - 14.7. В оцінці військово-політичної ситуації в Україні та за її межами, легітимності іноземних політичних режимів, у справі визнання чи невизнання певних державних утворень ЛГБТ-рух дотримується офіційного бачення держави Україна.
15. Попри відсутність загального «ідеологічного диктату» в ЛГБТ-русі, у публічній площині суб'єкти ЛГБТ-руху покликані:
  - 15.1. виявляти повагу до держави Україна та її символів, до засад міжнародного права і чинного конституційного ладу;
  - 15.2. утримуватися від публічних дій, які можуть бути інтерпретовані як сприяння сепаратизму, презирство до української історії, культури чи Українського народу;
  - 15.3. співвідносити свою діяльність і засоби самовираження із форматом, метою та завданнями відповідних публічних заходів, залишаючи вирішення спірних питань на розсуд організаторів;
  - 15.4. у випадку застосування прийомів іронії, гіперболи, алегорії, тролінгу, «стьобу» та інших художніх засобів забезпечувати розумне співвідношення вкладуваного в них сенсу із можливою хибною інтерпретацією та відповідними негативними PR-наслідками;
  - 15.5. виявляти обачність у вираженні свого ставлення до дражливих тем геополітичного порядку денного, включаючи перспективи відновлення контролю українського уряду над тимчасово окупованими (анексованими, неконтрольованими) територіями.

16. Є НЕЕТИЧНИМИ:

- 16.1. біфобія,
- 16.2. ВІЛ-фобія,
- 16.3. гетеросексизм,
- 16.4. гомофобія,
- 16.5. ейджизм,
- 16.6. ксенофобія,
- 16.7. лесбофобія,
- 16.8. мізоандрія,
- 16.9. мізогінія,
- 16.10. расизм,
- 16.11. сексизм,
- 16.12. снідофобія,
- 16.13. трансфобія,
- 16.14. християнофобія (не забуваймо, що в Україні діє рух християн — ЛГБТ),
- 16.15. пряме засудження певних переконань, у яких суб'єкти ЛГБТ-руху є абсолютно вільними (див. пункт 14).

При цьому суб'єкти ЛГБТ-руху керуються визначеннями цих термінів, які містяться в Національному глосарії ЛГБТ-руху та ЧСЧ-сервісу України, а також Термінологічному глосарії у галузі прав людини та сфері протидії дискримінації.

17. Етику у сфері ідеології НЕ ПОРУШУЮТЬ:

- 17.1. дискусії з приводу зміни визначень цих термінів,
- 17.2. самоіронія, демонстрація цих проявів щодо самого себе,
- 17.3. відповідні прояви в іронічному контексті без мети образити інших,
- 17.4. відкрита прихильність до різних політичних ідеологій,
- 17.5. зміна (в т. ч. кардинальна) власних ідеологічних і світоглядних позицій.

18. Роль КЕК:

- 18.1. прийняття рішень, чи містять певні дії ознаки проявів, названих у п. 16;
- 18.2. чи можна певні дії розглядати за підпунктами 17.2–17.3.

III. Щодо цільової аудиторії

19. ЗАСАДИ:

- 19.1. Дотримання ґендерного балансу там, де це доречно.
- 19.2. Преференції для слабо представлених, недостатньо мобілізованих підгруп/крос-груп.
- 19.3. Інклюзивність у спільних заходах для всіх підгруп ЛГБТ там, де це доречно.

20. Є НЕЕТИЧНИМ:

- 20.1. Позиціювання організації чи неформального об'єднання як «ЛГБТ» у разі, якщо цей суб'єкт ЛГБТ-руху статутно, програмно чи фактично не бере до уваги хоча б один із цих чотирьох компонентів (судження про те, чи беруться вони до уваги, виносить КЕК). — При цьому в узагальнюючих формулюваннях щодо кількох організацій дозволяється застосовувати

епітет «ЛГБТ-». Перелік цих організацій міститься в реєстрі, який веде Рада ЛГБТ-організацій України.

21. Є ЕТИЧНИМ:

- 21.1. Самостійне обрання суб'єктом ЛГБТ-руху своєї цільової аудиторії за будь-якими ознаками, серед яких — стать, ґендер, сексуальна орієнтація, вік. — Ніхто не може зобов'язати організацію чи неформальне ЛГБТ-об'єднання працювати з тією аудиторією, з якою такий суб'єкт ЛГБТ-руху працювати не бажає.

IV. Щодо проведення колективних заходів

22. Є ЕТИЧНИМ:

- 22.1. коли організація, що проводить певний колективний захід, самостійно проводить відбір учасників/учасниць, не враховуючи думку, побажання чи рекомендації інших організацій (це не стосується заходів, результати яких зачіпають/змінюють ЛГБТ-рух країни у цілому);
- 22.2. коли організація проводить певний захід, утримуючись від його широкого анонсування, та самостійно запрошує учасників/учасниць на власний розсуд, за винятком заходів, які змінюють суспільні настрої (політичний клімат) щодо ЛГБТ в цілому.

23. ЕТИКА ПІДГОТОВКИ ЗАХОДІВ (ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДІЙ), ЯКІ ЗМІНЮЮТЬ СУСПІЛЬНІ НАСТРОЇ (ПОЛІТИЧНИЙ КЛІМАТ) ЩОДО ЛГБТ У ЦІЛОМУ:

- 23.1. Такі заходи повинні анонсуватися та обговорюватися в широкому колі зацікавлених ЛГБТ-організацій у таких частинах, як:
- 23.1.1. офіційна концепція заходу (події), призначена для внутрішнього використання в ЛГБТ-русі:
- a. мета — яким чином хочемо, щоб змінилася ситуація внаслідок проведення заходу (події);
  - b. завдання — що конкретно має відбутися в результаті наших власних зусиль для досягнення мети;
  - c. зміст — у чому полягатиме наша подія (захід) з точки зору програмного наповнення;
  - d. форми реалізації — конкретні форми проведення чи їх сукупність та визначена послідовність (флешмоб, мітинг, прес-конференція, конференція, круглий стіл, виставка, кінопоказ, вечірнє прийняття тощо);
  - e. час/дата — можуть бути оголошені чи анонсовані приблизно (з міркувань безпеки), напр., у формі «коридору» дат;
  - f. загальна локація — місто, не обов'язково з прив'язкою до конкретної локації (готелю, публічного закладу, вулиці тощо);
  - g. публічні меседжі — «проводимо для того, щоб...» (що повинно лишитися в громадській свідомості після проведення заходу як «сухий залишок»);
  - h. контактні особи;

- 23.1.2. спектр учасників/учасниць (центр/регіони, ґендерний баланс, представленість усіх підгруп спільноти ЛГБТ+ тощо);
- 23.1.3. особливості медійного висвітлення (за потреби) — разом із медійними лейтмотивами чи змістовними кліше;
- 23.1.4. делегування права персонально визначеним особам коментувати подію як усередині спільноти ЛГБТ, так і для третіх сторін, зокрема через мас-медіа.
- 23.2. Анонс та запрошення до обговорення повинні мати активну форму, тобто адресно спрямовуватися визначеному колу осіб. (Пасивний анонс — це анонс на власних інтернет-ресурсах організатора, без адресного зовнішнього спрямування.)
- 23.3. У разі виникнення непорозумінь та суперечок навколо підготовки таких заходів (подій) право окремо взятої ЛГБТ-організації на самостійну організацію власної події (заходу) превалює над правом інших суб'єктів ЛГБТ-руху заперечувати доцільність таких подій (заходів) чи пропонувати зміщення цих подій у часі.
- 23.4. У випадку ЛГБТ-подій, які прогнозовано матимуть суспільний резонанс, а, відповідно, широкий розголос у мас-медіа, рекомендується «розносити» дати таким чином, щоб не перекривати другою подією медійну хвилю у висвітленні першої події, а для цього варто прогнозувати тривалість медійної «хвилі» із залученням фахівців/фахівчинь із PR.
- 23.5. Засобам масової ЛГБТ-інформації, які працюють в Україні та які є високовідстежуваними іншими медіа, рекомендується бодай мінімально погоджувати медіаматеріали за підсумками відповідних подій (заходів) із особами, які відповідають за їх PR-супровід.
24. Є НЕЕТИЧНИМ:
  - 24.1. Призначення дат ЛГБТ-події на дати, у які, як достеменно відомо, відбудеться інша ЛГБТ-подія, спрямована на приблизно ту ж саму цільову аудиторію. — Для уникнення таких ситуацій рекомендується погоджувати дати заздалегідь у лідерській розсилці, релевантній ФБ-групі або на формальних/неформальних погоджувальних зустрічах.
  - 24.2. Коли при оголошенні конкурсного відбору на певний колективний захід організація лише імітує конкурс, запрошуючи по факту саме тих осіб, яких вона запросила б і без конкурсу (напр., виключно чи переважно власних активістів/активісток).
  - 24.3. Публічне анонсування заходів тими суб'єктами, які їх НЕ організують, на випередження офіційного анонсу організаторів.
  - 24.4. Приєднання до «подій» у соціальних мережах при відсутності справжнього наміру їх відвідати (залишається на совісті тих, хто так учиняє).
  - 24.5. Свідоме замовчування ризиків щодо особистої безпеки людей при організації та проведенні публічних акцій.
  - 24.6. Самопозиціювання учасника/учасниці на певній ЛГБТ-події не в тій якості, у якій його/її було відібрано/запрошено.
25. Етику у сфері проведення колективних заходів НЕ ПОРУШУЮТЬ:
  - 25.1. додаткове анонсування заходів тими суб'єктами, які їх НЕ організують, якщо таке анонсування відбувається вже після офіційного;

- 25.2. прес-релізи про захід (подію), підготовлені чи поширені будь-яким суб'єктом ЛГБТ-руху відповідно до його власних поглядів, вражень, міркувань про захід, що відбувся.

V. У публічній сфері

26. Є НЕЕТИЧНИМ:

- 26.1. учинення аутиingu будь-якій публічній особі з боку представників/представниць ЛГБТ-організацій — як у відкритий, так і прихований спосіб;
- 26.2. коментування для медіа певних подій особами, які не мають до них стосунку, у разі, якщо медіа можуть отримати доступ до релевантних коментаторів/коментаторок;
- 26.3. лайка, принизливі, образливі слова на адресу найвищого політичного керівництва країни, очільників провідних релігійних конфесій;
- 26.4. розкриття небажаним особам паспортного імені особи, якщо в публічній сфері вона працює під іншим іменем («соціальним псевдонімом»);
- 26.5. тролінг гомофобів/гомофобів, який містить ознаки образи їхньої людської гідності;
- 26.6. публічна неполіткоректна лексика (судження про неполіткоректність виносить КЕК).

27. Є ЕТИЧНИМ:

- 27.1. заборона коментувати ЛГБТ-події тих суб'єктам ЛГБТ-руху, які не мають стосунку до організації цих подій або участі в них;
- 27.2. поширення інформації про аутиинг, зроблений будь-якій особі суб'єктом із-за меж ЛГБТ-руху (за дії таких суб'єктів ЛГБТ-рух не відповідає).

VI. У сфері ґендеру

28. Є НЕЕТИЧНИМ:

- 28.1. звертання до людини в ґендері, з яким вона себе не асоціює, якщо особі, яка звертається, про це відомо;
- 28.2. учинення «трансґендерного» аутиингу;
- 28.3. прийняття значимих рішень щодо трансґендерів без залучення їх до обговорення.

29. Не може вважатися таким, що порушує етику:

- 29.1. Свідоме уникнення вживання фемінітивів, оскільки фемінітивні норми лише в процесі узвичаєння в українській мові та не виступають лінгвістичним імперативом.

VII. У сфері експертної та аналітичної роботи

30. Є НЕЕТИЧНИМ:

- 30.1. самочинне присвоєння собі статусу експерта/експертки, без належних на це підстав;
- 30.2. свідоме замовчування в аналітичних матеріалах доробку окремих суб'єктів ЛГБТ-руху або, навпаки, надмірне «випинання» доробку інших.

31. Не можу вважатися такими, що порушують етику:
  - 31.1. суб'єктивна оцінка окремих ЛГБТ-подій та заходів, зокрема за рангом їх значущості;
  - 31.2. формування опису подій і заходів в інформаційно-аналітичних текстах на власний розсуд автора/авторки, за умови, якщо при цьому істотною мірою не спотворюються факти.
32. Ознакою хорошого тону при підготовці інформаційно-аналітичних текстів є погодження їх зі згаданими в них суб'єктами ЛГБТ-руху в тій частині, де про них згадується. При цьому таке погодження стосується лише викладу фактажу, а не оціночних суджень, які залишаються прерогативою автора/авторки. Якщо такого погодження взагалі не відбувається, це не є порушенням етичних норм.

VIII. У сфері організаційних засад та розвитку ЛГБТ-руху України

33. ЗАСАДИ:
  - 33.1. ЛГБТ-рух потребує політики уникнення конфлікту інтересів, яка виходить за межі етичної проблематики й тому має бути прописана окремо.
  - 33.2. ЛГБТ-організації зі статусом юридичної особи дотримуються фінансової прозорості, мінімальним стандартом якої є оприлюднення загальних сум доходів і видатків за фінансовий рік із переліком донорських організацій, від яких надходила матеріальна допомога.
  - 33.3. Суб'єкти ЛГБТ-руху дотримуються засад здорової конкуренції.
  - 33.4. Всі ЛГБТ-організації України мають право здійснювати свою діяльність на своїй території України.
34. Є НЕЕТИЧНИМ:
  - 34.1. Узурпація права на «представництво спільноти». — При цьому суб'єкти ЛГБТ-руху не відповідають за дії мас-медіа, які можуть представляти спікерів/спікерок ЛГБТ на свій розсуд, використовуючи вирази на кшталт «представник/представниця ЛГБТ-спільноти».
  - 34.2. Свідоме дублювання проектної діяльності іншої організації.
  - 34.3. Цілеспрямоване «перетягування» клієнтів/клієнток іншої організації.
  - 34.4. Критика діяльності інших суб'єктів ЛГБТ-руху в аудиторії, якої ця діяльність не стосується.
  - 34.5. Цілеспрямоване очорнення одним суб'єктом ЛГБТ-руху іншого суб'єкта. У цьому контексті етично неприйнятною є критика певного суб'єкта ЛГБТ-руху на колективних (закритих) подіях (заходах) або закритих інформаційних ресурсах (у розсилках, чатах, на форумах тощо) з метою створення негативного іміджу критикованого суб'єкта, погіршення його ділової репутації, приниження його заслуг в ЛГБТ-русі — у випадках, коли представники/представниці цього суб'єкта на таких подіях (ресурсах) відсутні й не можуть дати відповіді.
  - 34.6. Перепопст повідомлень на інформаційних ресурсах, для яких ці повідомлення не були призначені автором/авторкою, за винятком ситуацій, коли такий перепопст учинено на захист інтересів ЛГБТ-руху (судження про прийнятність перепопсту вносить КЕК).
  - 34.7. Приписування собі статусу в ЛГБТ-русі, якого насправді немає.

- 34.8. Розголошення фінансової інформації, не призначеної для широкого розголосу (зокрема, сум грантів і контрактів, розмірів зарплатні тощо).
  - 34.9. Публічні зауваження образливого змісту щодо зовнішності один одного (одна одної).
  - 34.10. Нав'язування стратегії та тактики однієї підгрупи в межах ЛГБТ іншій підгрупі (напр., нав'язування стратегії консолідації підгрупи геїв та бісексуалів підгрупі лесбійок та бісексуалок або стратегії ЛГБ-спільноти — спільноті Т*).
35. Є ПРИЙНЯТНИМ З ЕТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ:
- 35.1. Одночасне членство однієї особи в кількох ЛГБТ-організаціях, якщо це не суперечить внутрішнім правилам цих організацій.
  - 35.2. Одночасне волонтерство однієї особи в рамках кількох ЛГБТ-організацій та/або на подіях, організовуваних різними ЛГБТ-організаціями.
  - 35.3. Перехід з однієї ЛГБТ-організації в іншу.
  - 35.4. Робота члена однієї ЛГБТ-організації за контрактом в іншій ЛГБТ-організації.
  - 35.5. Апеляція до Етичного кодексу при критичній оцінці дій іншого суб'єкта ЛГБТ-руху, причому така апеляція визнається такою, що справді мала місце, якщо не пізніше п'ятого дня за апеляцією слідує формальне звернення до КЕК з відповідного приводу.
  - 35.6. Припинення ЛГБТ-активізму в будь-який час без пояснення причин.
  - 35.7. Провадження бізнесу, орієнтованого на ЛГБТ, поруч із громадською активністю на користь ЛГБТ.
  - 35.8. Пропаганда в середовищі ЛГБТ складати заповіти, в тому числі на користь суб'єктів ЛГБТ-руху.

ІХ. У сфері інформаційного обміну між суб'єктами ЛГБТ-руху

36. ЗАСАДИ:
- 36.1. «Ініціатива передбачає особисту готовність до її виконання»: хто пропонує, той повинен брати на себе частину відповідальності за виконання.
  - 36.2. Пам'ятаймо: результат головніше за процес! У зв'язку з цим дискусії про процес не повинні затьмарювати результат-орієнтованість усієї роботи. Якщо обговорення процесу забирає більше часу, ніж обговорення змісту діяльності, це ознака недостатньої погодженості й недостатньої координованості процесів в ЛГБТ-русі.
  - 36.3. Дискусії про зміст діяльності в ЛГБТ-русі (змістовні дискусії) повинні превалювати над дискусіями про чиїсь вади чи недопрацювання.
  - 36.4. Критика має супроводжуватися пропонуванням альтернативи.
  - 36.5. Усі заявлені людиною/організацією контактні дані (сторінки в соцмережах, адреси електронної пошти, телефони) повинні бути робочими, тобто людина/організація має бути доступною через них і відповідати на повідомлення в розумний строк.
  - 36.6. Для офіційної комунікації слід використовувати офіційні контакти.

- 36.7. У разі, якщо особа планує «випасти» з комунікації на певний проміжок часу (у зв'язку з відпусткою, хворобою, пологами тощо), буде правильним заздалегідь повідомити про це кореспондентів (напр., за допомогою автовідповідача на електронній пошті).
- 36.8. При можливості відповідати особі треба тією ж мовою, якою вона звертається.
37. Є НЕЕТИЧНИМ:
- 37.1. Плагіат — явне цитування чужої оригінальної думки без посилання на автора/авторку.
- 37.2. Наведення чужого оригінального інформаційного повідомлення без посилання на джерело.
- 37.3. Представництво інтересів окремої субспільноти людиною з іншої субспільноти. Принцип «нічого про нас без нас!» залишається керівним для всіх випадків комунікації.
- 37.4. Виступ від імені ширшого кола осіб, ніж це відповідає статусові й повноваженням людини.
- 37.5. Явна образа співрозмовника/співрозмовниці чи вияв неприхованої агресії до нього / до неї.
- 37.6. Знецінення роботи співрозмовника/співрозмовниці в будь-яких формах.
- 37.7. Надання експертних за своєю формою оцінок особами, які не є компетентними в оцінюваних питаннях.
- 37.8. Вживання нігілістських слів і виразів на кшталт «ніхто не знає», «нічого не зроблено», «ніколи раніше не відбувалося», «нікого не репрезентують» тощо. Зазвичай, такі вирази вживаються для знецінення співрозмовника/співрозмовниці та неспівмірного возвеличення власного доробку.
- 37.9. Вживання узагальнюючих мовних конструкцій на кшталт «усім відомо», «всі бачили», «ми всіх повідомляли» тощо. Зазвичай, не буває так, що якийсь факт відомий «усім» або якась подія стосувалася «всіх», тому коректніше вдаватися до виразів «більшість», «значна частка», «чимало», «дехто» тощо.
- 37.10. Поширення пліток і чуток, у тому числі передання та оприлюднення відомостей про порушення особою етичних норм, отриманих зі слів інших осіб.
- 37.11. Публічне поширення інформації про особу чи організацію, якої немає у відкритому доступі.
- 37.12. Вітання з релігійними святами, використання релігійно забарвлених форм привітання на адресу осіб, за винятком випадків, коли достеменно відомо, що ці особи сповідують відповідну віру.
- 37.13. Настирливі намагання отримати зворотний зв'язок у неробочий час, святкові та вихідні дні або під час відпустки тієї особи, з якою ведеться комунікація.
38. Є ПРИЙНЯТНИМ З ЕТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ:
- 38.1. Позначення тегами у соціальних мережах людей на фото, зроблених відкритим чином, без попереднього отримання згоди позначуваних осіб.

- У разі неприйнятності цього, позначувана особа самостійно скасовує тег.
- 38.2. Поширення інформації про особу чи організацію з офіційних джерел, яка є у відкритому доступі. При цьому в ситуації, коли організація щойно інституціоналізована (протягом місяця від реєстрації) пріоритетне право повідомляти про неї належить самій організації та особам, які офіційно її представляють.
- 38.3. Публічне чи приватне вітання з державними святами (їхній перелік міститься в Кодексі законів про працю України), офіційними пам'ятними датами, тематичними календарними «днями».
39. Особливості спілкування за допомогою певного інформаційного інструмента (на закритих інформаційних майданчиках — у гугл-групах, закритих групах у соцмережах, чатах у мобільних месенджерах тощо) регулюються правилами відповідного засобу комунікації, причому правила одного засобу комунікації не є застосовними до іншого засобу комунікації. Якщо в засобі комунікації немає встановлених правил, слід орієнтуватися на етичні засади, викладені в цьому тексті.
40. Пам'ятаймо пріоритетний ланцюжок у комунікації: спочатку говоримо про власні здобутки, креативні ідеї, здійснену діяльність; потім висловлюємо думки та ідеї з приводу роботи колег; і лише наостанок вдаємося до критики процесів, до яких ми самі безпосередньо не залучені.
41. Якщо ви хочете адресно донести своє повідомлення певним суб'єктам ЛГБТ-руху, комунікуйте проактивно, а не «пасивно». Це означає, що для цієї мети недостатньо розмістити повідомлення на власних інформаційних ресурсах: треба телефонувати або писати повідомлення бажаним особам через пріоритетний для них канал зв'язку.
42. Зберігайте й архівуйте повідомлення з офіційної комунікації, дотримуючись водночас умов конфіденційності. Поважайте право людей на приватність!
43. І наостанок: з точки зору третіх сторін, які спостерігають за рухом ЛГБТ або співпрацюють із ним, УСІ СУБ'ЄКТИ ЛГБТ-РУХУ ПОВИННІ ВИГЛЯДАТИ З ЕТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ ДОБРЕ, бо ложка дьогтю псує бочку з медом.

Х. В особистій сфері

44. Є НЕЕТИЧНИМ:
- 44.1. Формування та неприховування сексуальних зв'язків у межах робочого процесу.
- 44.2. Необґрунтований патерналізм з боку однієї особи з ЛГБТ-активу щодо іншої, який базується на особистій приязні.
- 44.3. Імітація активізму/волонтерства з боку партнера/партнерки активіста/активістки, спрямована на отримання матеріального зиску (напр., у вигляді запрошення на тренінги чи поселення в готелі).
45. Є ПРИЙНЯТНИМ З ЕТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ:
- 45.1. Формування мережі особистих контактів у соціальних мережах на тих засадах, які людина вважає за потрібне. — Дружні зв'язки у реальному житті та friendship у соцмережах мають різну природу, тому friendship з

явними опонентами ЛГБТ-руху розглядається з точки зору функціонування соцмереж — і є прийнятним.

- 45.2. Активне сексуальне життя особи у будь-яких формах, якщо воно не йде в розріз із публічно проголошеною нею позицією щодо сексуальності.
  - 45.3. Відкрита присутність ЛГБТ-активістів у сервісах інтимних знайомств.
  - 45.4. Той стиль зовнішнього вигляду особи, якого вона дотримується (при цьому бажано брати до уваги рекомендації щодо іміджу, напрацьовані в рамках PR-стратегії ЛГБТ-руху).
  - 45.5. Публічні негативні відгуки про певні прояви ЛГБТ-субкультури, якщо вони базуються на особистих естетичних чи культурних смаках ЛГБТ-активіста/активістки. При цьому не повинна використовуватися неполіткоректна лексика та не мають ставитися під сумнів права та свободи людини для певних підгруп ЛГБТ.
46. Достовірність особистої інформації, яка публікується людиною в соціальних мережах чи приватних месенджерах (ім'я, день народження, місце роботи тощо), — на совісті самої людини.
  47. Подання інформації про досвід співпраці з певними ЛГБТ-організаціями в особистих резюме регулюється на підставі вимог відповідної організації, на які особа погодилась на початку чи в процесі співпраці. В разі, якщо таких вимог не було, людина вправі зазначити або не зазначити інформацію про співпрацю на власний розсуд.

XI. У сфері адвокації

48. Є НЕЕТИЧНИМ:
  - 48.1. Намагання «привласнити» комунікацію з ЛГБТ-питань з «мішенями» адвокації. — Ідеться про ситуації, коли суб'єкти ЛГБТ-руху несуть меседж на кшталт «працюйте тільки з нами». Найліпше, якби комунікація з «мішенями» адвокації відбулася б на засадах координації дій в ЛГБТ-русі або, принаймні, на засадах здорової конкуренції.

XII. Етичні норми комунікації всередині ЛГБТ-руху

49. Ділова етика.
50. Почуття міри й такт.
51. Персоналізація: говоримо від свого імені, від імені організації, про себе і не узагальнюємо («усім відомо», «ніхто цього не підтримає», «ви нічого не зробили» тощо).
52. Критикуючи інших, необхідно аргументувати свою точку зору і пропонувати альтернативу.
53. Толерантність до різноманітності людей, думок і позицій.

XIII. У релігійній сфері

54. Засади ставлення:
  - 54.1. Церкви та релігійні організації є інститутами громадянського суспільства, які мають право на рівних підставах з іншими організаціями

громадянського суспільства брати участь у суспільному діалозі навколо соціально значущих питань.

- 54.2. Світське право в Україні має формуватися на засадах пріоритетності прав та свобод людини, базуватися на наукових підходах, урахувати сучасні суспільні реалії та зовнішньополітичний курс нашої країни, а також найкращі культурні надбання й традиції української нації. Церкви зберігають при цьому беззаперечну можливість формувати, пропагувати та реалізовувати системи власного канонічного права, виконання яких вірними має базуватись на засадах добровільної згоди і не може суперечити нормам світського законодавства.
- 54.3. Церкви та релігійні організації мають право сповідувати альтернативну точку зору на людську сексуальність та популяризувати її за умови додержання конституційного принципу поваги до людської гідності ЛГБТ.
55. Є НЕЕТИЧНИМ:
- 55.1. Публічні випадки на адресу релігійних діячів, які містять явні ознаки образи почуттів віруючих (судження про наявність таких ознак виносить КЕК).
- 55.2. Свідоме використання у спілкуванні з релігійним діячем його світського імені в разі, якщо він сам називає себе духовним іменем (ситуація, аналогічна до поваги соціального імені трансгендерів, обраного ними самими).
56. Є ПРИЙНЯТНИМ З ЕТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ:
- 56.1. Пропаганда принципу світськості.
- 56.2. Звертання до релігійних діячів у світський спосіб (нормою при цьому є використання духовного імені та світського по батькові, без формули поваги до рангу на кшталт «Ваше Преосвященство»);
- 56.3. Іронія щодо віри й релігії.

XIV. У сфері міжнародної співпраці

57. Є НЕЕТИЧНИМ:
- 57.1. Приватна критика інших суб'єктів ЛГБТ-руху без належних доказів.
- 57.2. Нівелювання досягнень інших ЛГБТ-організацій.
- 57.3. Намагання «привласнити» комунікацію з ЛГБТ-питань з «мішенями» міжнародної адвокації — євродепутатами/євродепутатками, інституціями Ради Європи, ЄС, ОБСЄ, регіональними відділеннями (бюро) організацій системи ООН тощо.

XV. Комісія з етики та контролю (КЕК)

58. Комісія з етики та контролю (КЕК) є органом ЛГБТ-руху України, створеним у формальній структурі Ради ЛГБТ-організацій України, який за згодою суб'єктів ЛГБТ-руху України бере на себе функції розгляду конфліктних ситуацій на підставі цього кодексу із формуванням пропозицій щодо їх вирішення.
59. КЕК користується незалежністю в судженнях з приводу конфліктних ситуацій, ставлячи пріоритетом дотримання етичних приписів усіма суб'єктами ЛГБТ-руху України.

60. Рішення КЕК з приводу розв'язання конфліктних ситуацій мають рекомендаційний характер, оскільки суб'єкти ЛГБТ-руху користуються самостійністю й незалежністю в обсягах, обумовлених їх організаційно-правовим статусом.
61. Метою діяльності КЕК є врегулювання конфліктних ситуацій шляхом замирення, проведення до компромісу, віднайдення взаємно прийнятних кроків назустріч, а змістом діяльності — відповідна медіація.
62. Пропонування санкцій з боку КЕК за порушення Етичного кодексу є винятковим кроком, коли засобами медіації врегулювати конфліктну ситуацію неможливо.
63. Подавати апеляцію на рішення КЕК можливо шляхом ініціювання процесу зміни більшої частини персонального складу КЕК для нового розгляду конфліктної ситуації.
64. Організаційні аспекти формування та функціонування КЕК та її повноваження поза межами сфери етики регулюються Положенням про Раду ЛГБТ-організацій України та регламентом КЕК.

XVI. Санкції за порушення етичних норм

65. ЛГБТ-рух України є значною мірою саморегульованим організмом, у якому ставлення одних суб'єктів до інших формується, зокрема, на підставі дотримання чи недотримання ними етичних норм у взаємних стосунках.
66. У разі порушення етичних норм санкції можуть мати неоголошений та неформальний характер, як-от:
  - 66.1. суб'єкта-порушника припиняють запрошувати на ключові заходи та події;
  - 66.2. при конкурсному розгляді заявок заявка такого суб'єкта першочергово відхиляється;
  - 66.3. стейкхолдери виключають такого суб'єкта із системи адресного інформаційного інформування (не забуваймо, що представники/представниці деяких стейкхолдерів під'єднані до засобів внутрішньої комунікації ЛГБТ-руху);
  - 66.4. донорські організації приймають рішення про надання чи ненадання фінансування з урахуванням фактів порушення суб'єктом етичних норм (не забуваймо, що деякі донори отримують інформацію від обізнаних стейкхолдерів).
67. Комісія з етики та контролю може пропонувати певні формальні санкції, серед яких:
  - 67.1. відключення від лідерської чи іншої релевантної розсилки;
  - 67.2. обмеження прав суб'єкта в Раді ЛГБТ-організацій або його повне виключення;
  - 67.3. вилучення суб'єкта з релевантних груп, «подій» тощо у соціальних мережах;
  - 67.4. публічне оголошення про вчинене порушення етичних норм, зокрема доведення цієї інформації до стейкхолдерів і донорів.
68. При цьому дії КЕК мають бути спрямовані, насамперед, на медіацію та вирішення конфліктних ситуацій без санкцій та без винесення інформації про це за межі ЛГБТ-руху •